

INCE

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

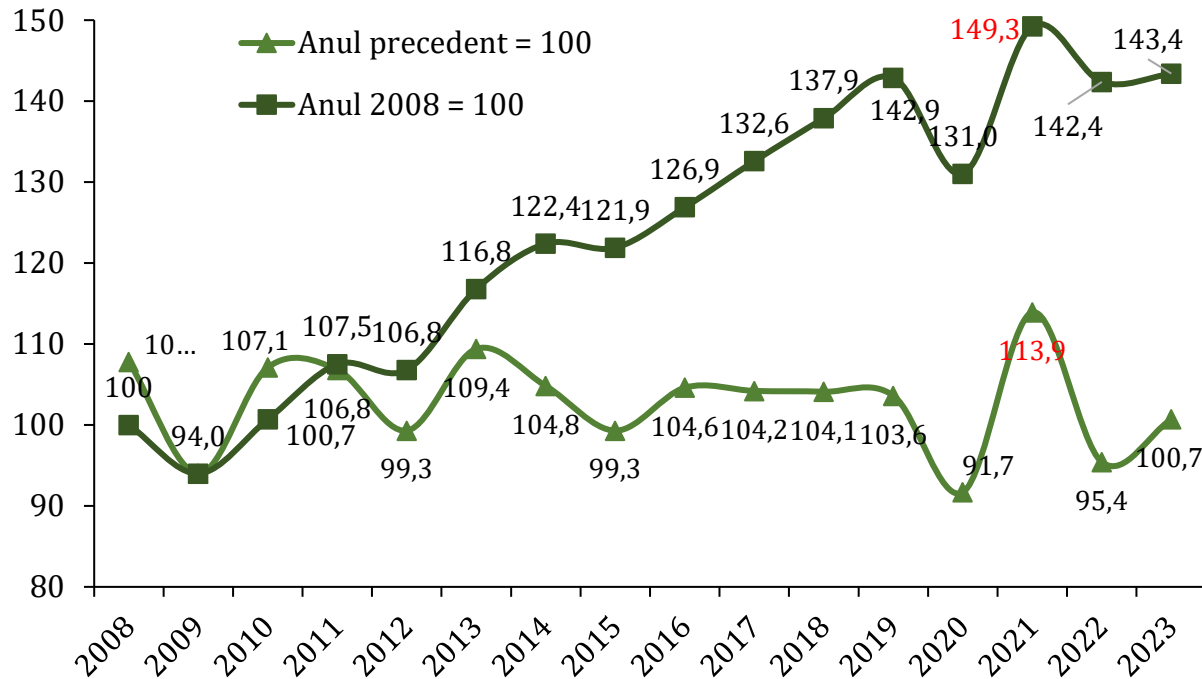
TENDINȚE ÎN ECONOMIA MOLDOVEI
Nr. 50/2024 (Sem. II, 2023)

În actuala ediție:

- Evoluțiile parcurse de economia națională în anii 2019-2023, constrângeri și progrese;**
- Cele mai recente tendințe ce au marcat activitatea social-economică a țării în 2023;**
- Prognoza privind evoluția economiei naționale pentru anul 2024.**
- Estimarea PIB-ului potențial al Republicii Moldova**

PRODUCȚIA

Produsul intern brut în 2023, a atins valoarea de 300 421,3 mil. MDL, în prețuri curente de piață, înregistrând, astfel, o creștere în termeni reali cu 0,7% față de anul 2022.

Evoluția PIB 2023, f.p.s.a.p.

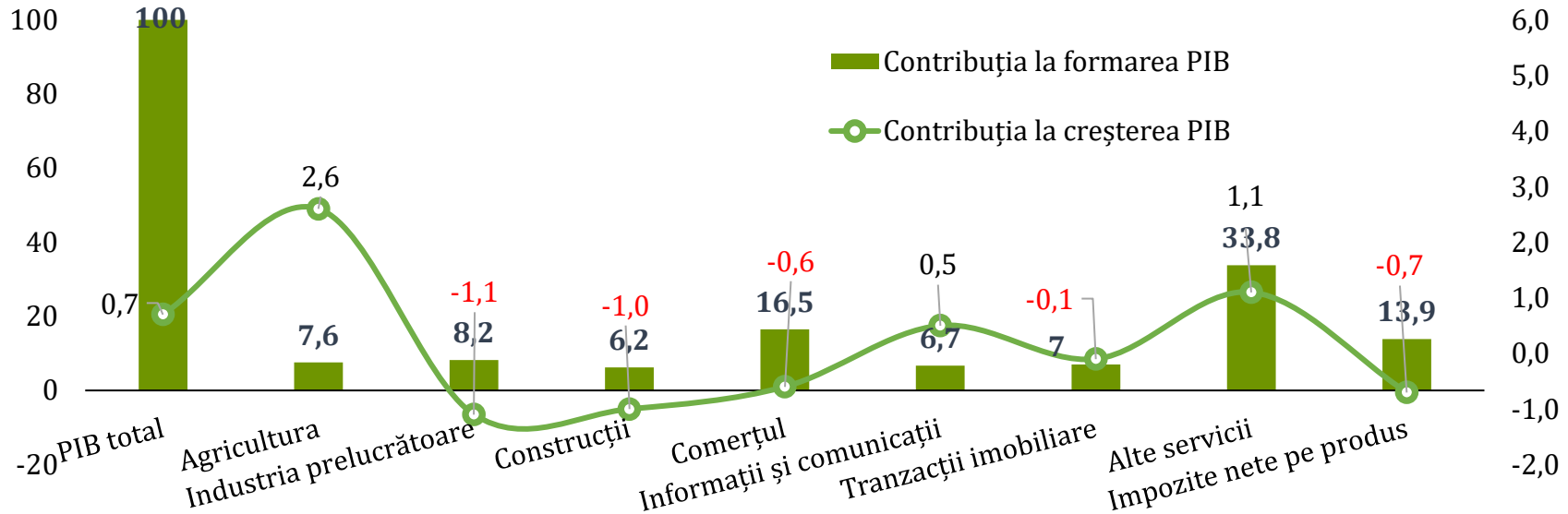
Republica Moldova	+0,7%
România	+2,1%
Euro Area	+0,4%
EU - 27	+0,4%
Ucraina	+5,3%
Rusia	+3,6%

Evoluția PIB-ului, 2008-2023, %

PRODUCȚIA

Sectoarele-cheie care au adus cea mai mare contribuție la creșterea PIB-ului sunt:

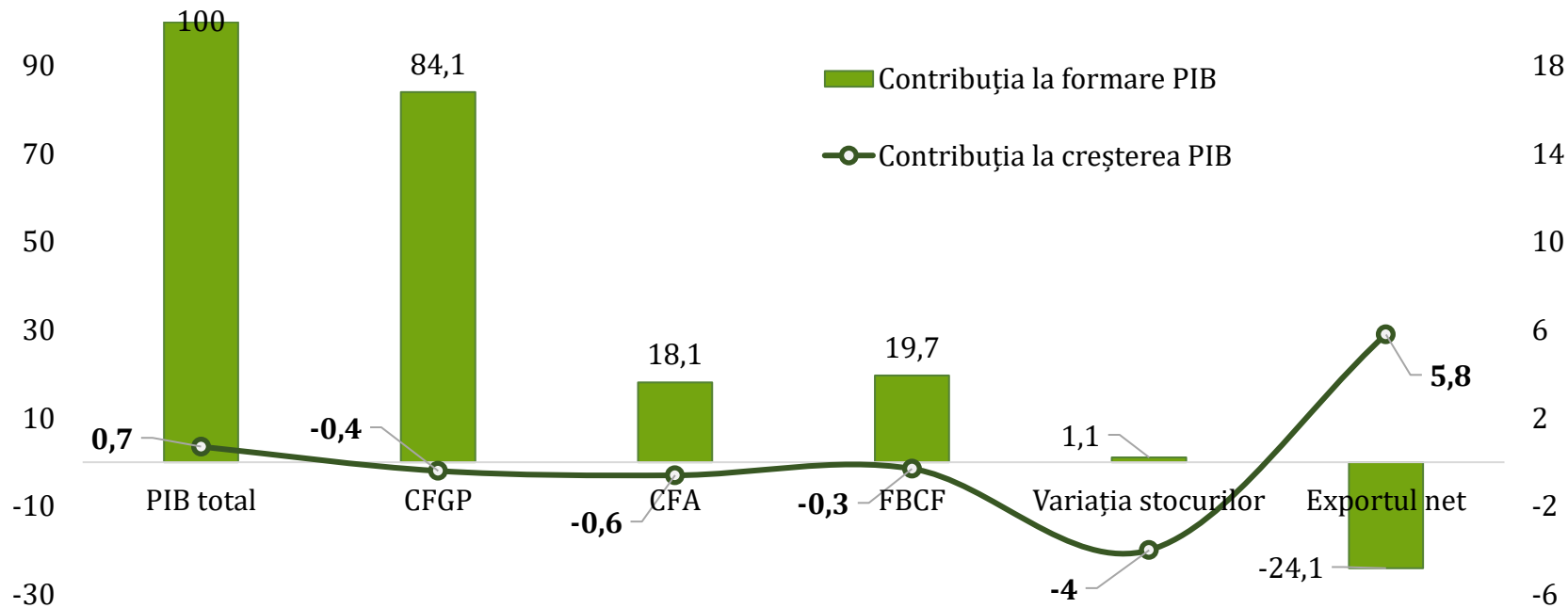
- *Agricultura, silvicultura și pescuitul cu o contribuție de 2,6%;*
- *Sănătate și asistență socială, cu un aport de 0,7%;*
- *Informații și comunicații, cu o contribuție de 0,5%.*

**Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în anul 2023
și la creșterea acestuia față de anul 2022, %**

PRODUCȚIA

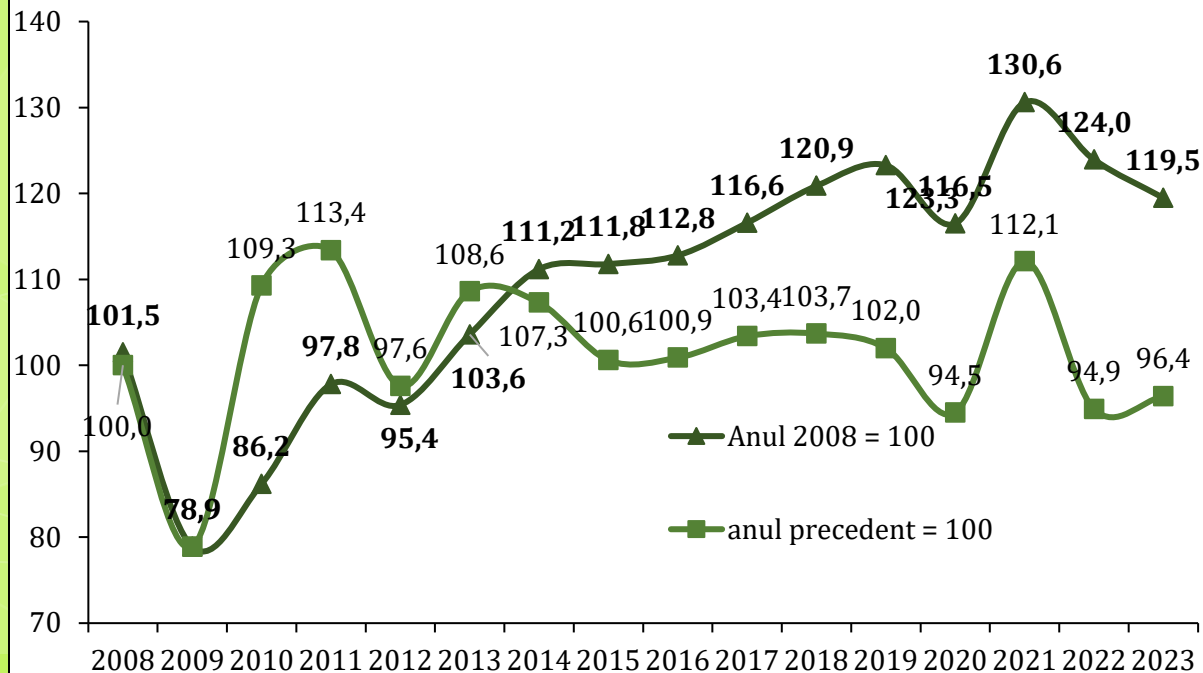
În cadrul categoriilor de utilizări, un aport negativ însemnat l-a jucat consumul final al gospodăriilor populației (-0,4%), consumul final al administrației publice (-0,6%) și formarea brută de capital fix (-0,3%).

Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în anul 2023 față de anul 2022, %

PRODUCȚIA

Producția industrială în anul 2023 a înregistrat o descreștere de 3,6%.

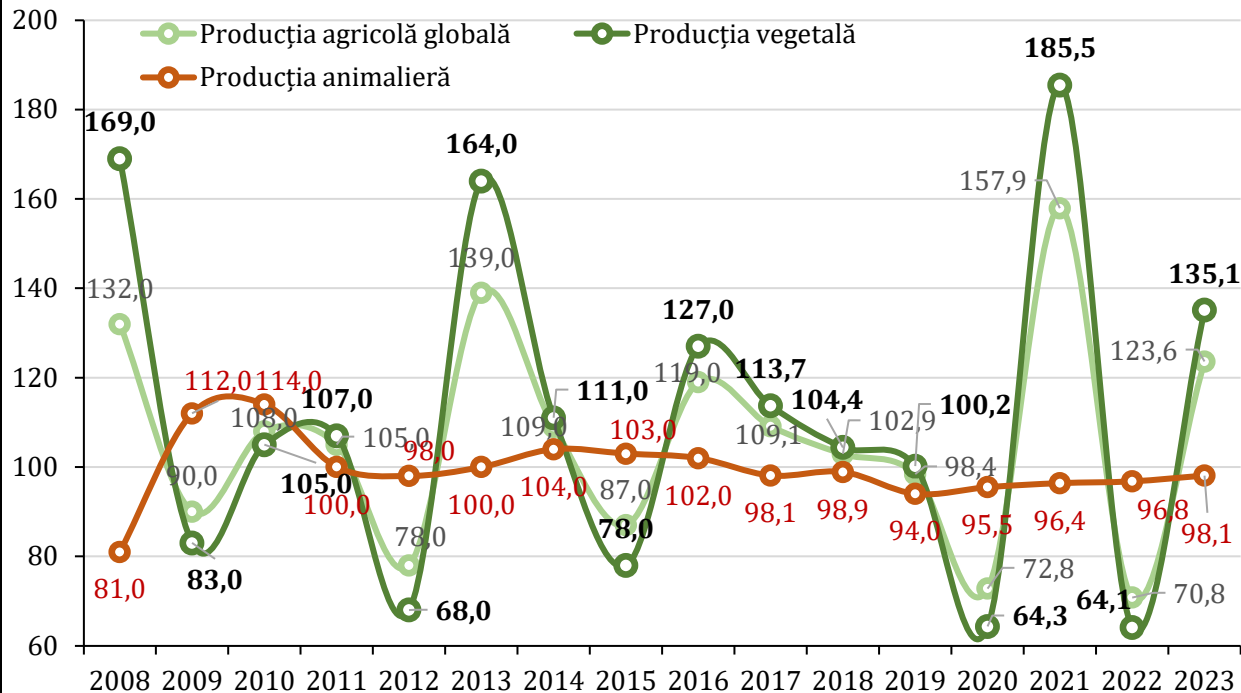
**Activitatea sectorului industrial
în anul 2022**

	2023 în % față de anul 2022
Industrie – total	96,4
Industria extractivă	93,5
Industria prelucrătoare	94,7
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	105,4

Indicii producției industriale în anii 2008-2023, %

PRODUCȚIA

Producția agricolă globală (în gospodăriile de toate categoriile) în perioada anului 2023 a înregistrat o creștere de 23,6% comparativ cu perioada similară a anului 2022.

Evoluția producției agricole în anii 2008-2023, %

	în % față de 2022 (în prețuri comparabile)
Producția agricolă din care:	123,6%
- producția vegetală	135,1%
- producția animalieră	98,1%

INVESTIȚIILE ÎN ACTIVE IMOBILIZATE**Investițiile în active immobilizate în anul 2023 au scăzut cu 1,0% față de anul 2022.**

	Realizări, mil. MDL	în % față de 2022	în % față de total
Investiții în active immobilizate - total	32 246,8	99,0	100
Imobilizări necorporale	1099,6	126,9	3,4
Imobilizări corporale	31 147,2	98,3	96,6
din care:			
- clădiri rezidențiale	3 600,9	84,1	11,2
- clădiri nerezidențiale	5 179,8	97,3	16,1
- construcții ingineresti	7 030,2	91,0	21,8
- mașini, utilaje, instalații de transmisie	9 663,6	105,5	30,0
- mijloace de transport	3 592,2	108,2	11,1
- alte imobilizări corporale	2 080,5	107,2	6,4

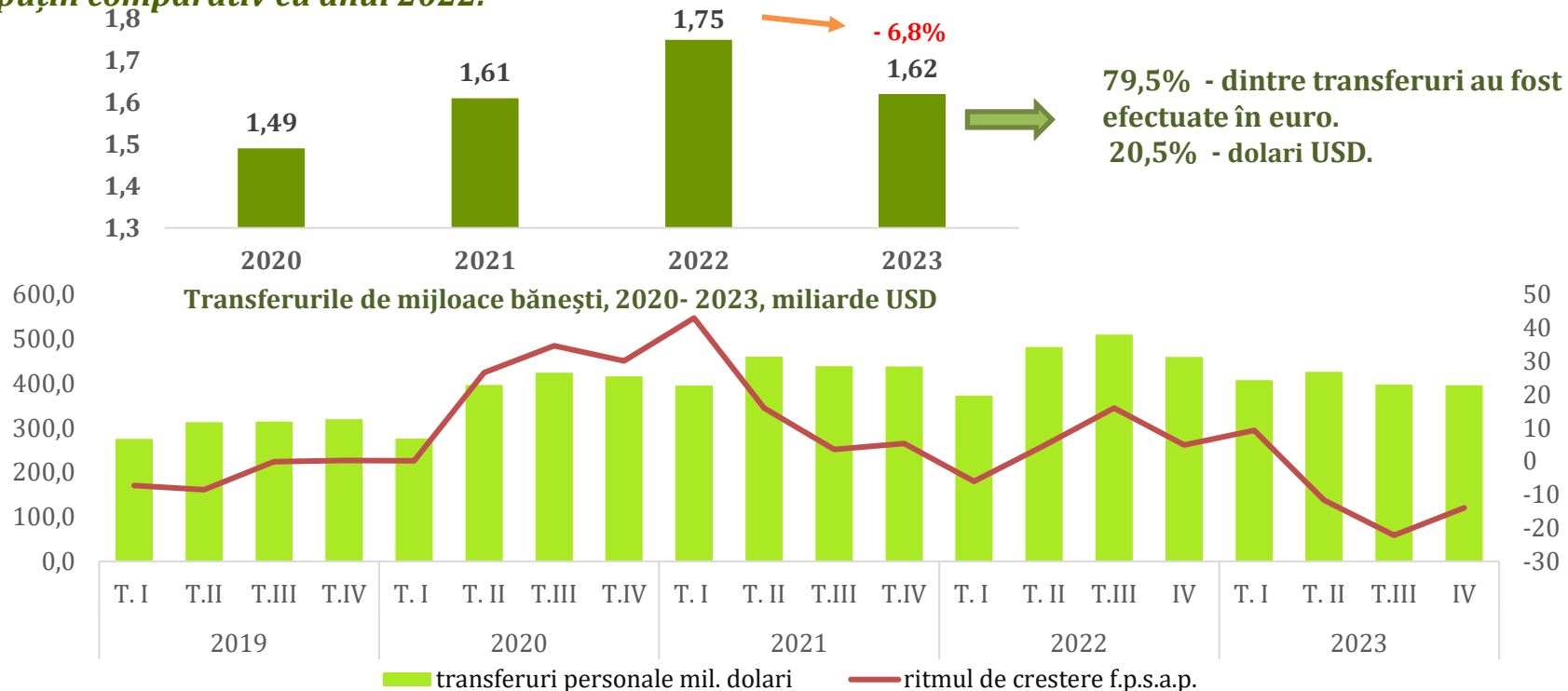
Structura investițiilor în active immobilizate în anul 2023

	Realizări, mil. MDL	în % față de 2022	în % față de total
Investiții în active immobilizate - total	32 246,8	99,0	100
care sunt finanțate din contul:			
- surse proprii	18 434,7	90,8	57,2
- bugetul de stat	3 413,2	164,5	10,6
- bugetele unităților administrativ-teritoriale	2 455,1	113,7	7,6
- credite și împrumuturi interne	3 008,0	113,0	9,3
- credite și împrumuturi externe	1 978,8	76,2	6,1
- surse din străinătate	1 191,9	101,3	3,7
- fondul rutier	1 245,8	107,2	3,9
- fondul ecologic	81,0	43,9	0,3
- alte surse	438,4	183,9	1,4

Investiții în active immobilizate pe surse de finanțare în anul 2023

TRANSFERURI

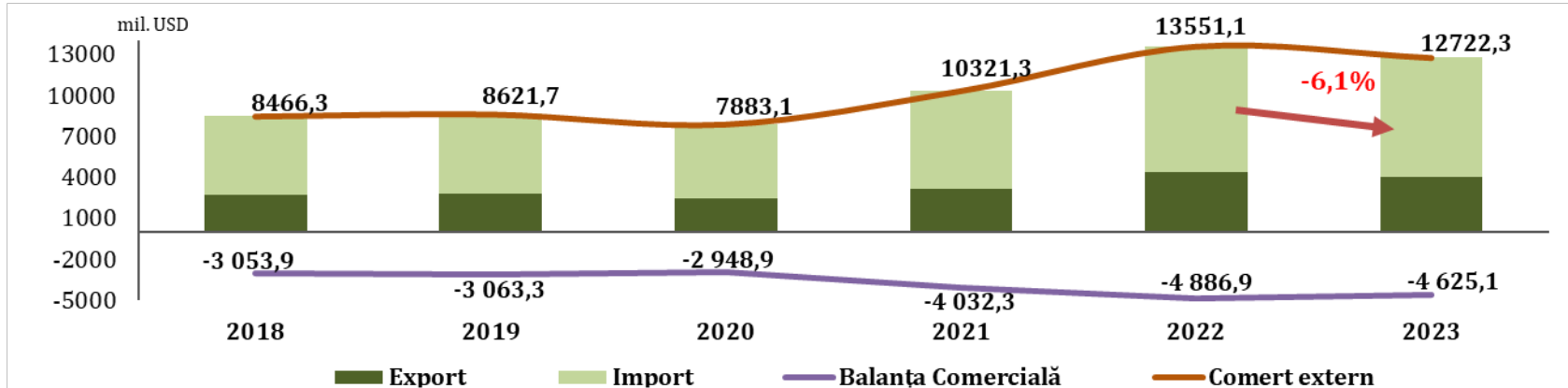
Transferurile de mijloace bănești efectuate în 2023 au constituit 1,62 mld.USD fiind cu 6,8% mai puțin comparativ cu anul 2022.

Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2019-2023, mil. USD

COMERȚUL EXTERN

Valoarea totală a comerțului internațional cu mărfuri în anul 2023 a înregistrat o scădere cu 6,1% față de anul 2022 și a constituit - 12722,3 mil. USD

Evoluția comerțului exterior cu bunuri în 2018-2023, mil. USD

4625,1
mil.USD

deficitul balanței comerciale, cu 5,4% mai puțin comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2022.

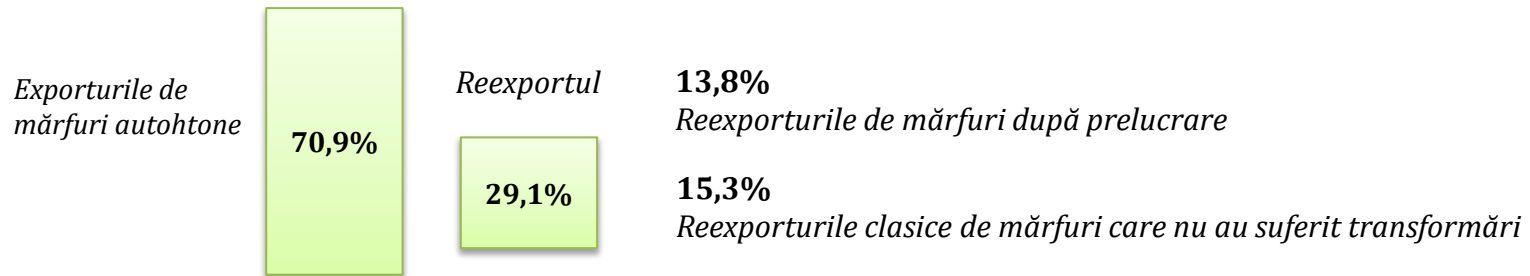
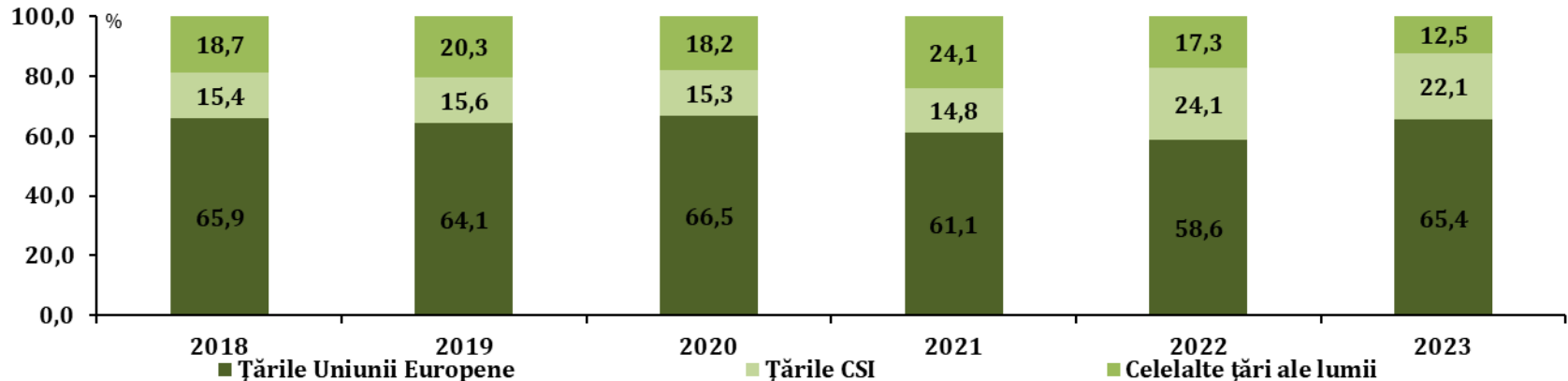
46,7%

gradul de acoperire a importurilor cu exporturi, în scădere cu 0,3 p.p. comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2022.

COMERȚUL EXTERN

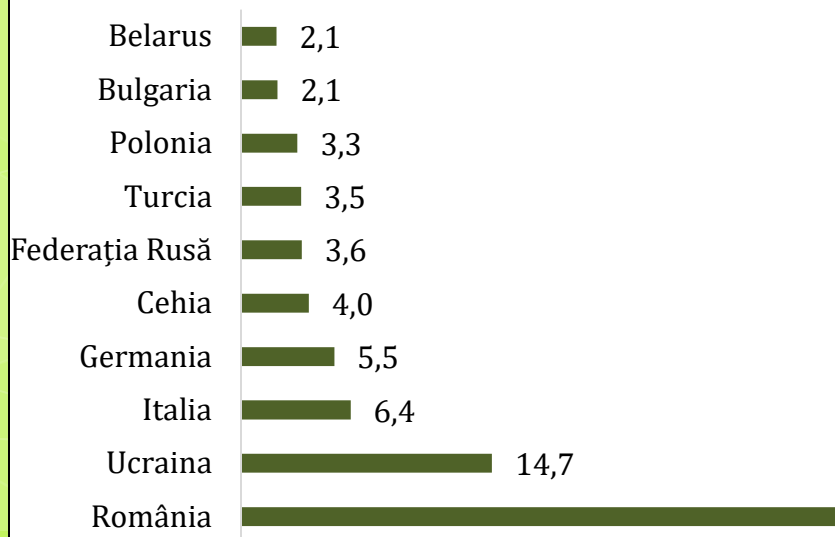
Volumul exporturilor de bunuri în anul 2023 a constituit 4048,6 mil. USD valoare, în scădere cu 6,5%, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Structura exportului de mărfuri pe grupe de țări, în perioada anul 2023, %

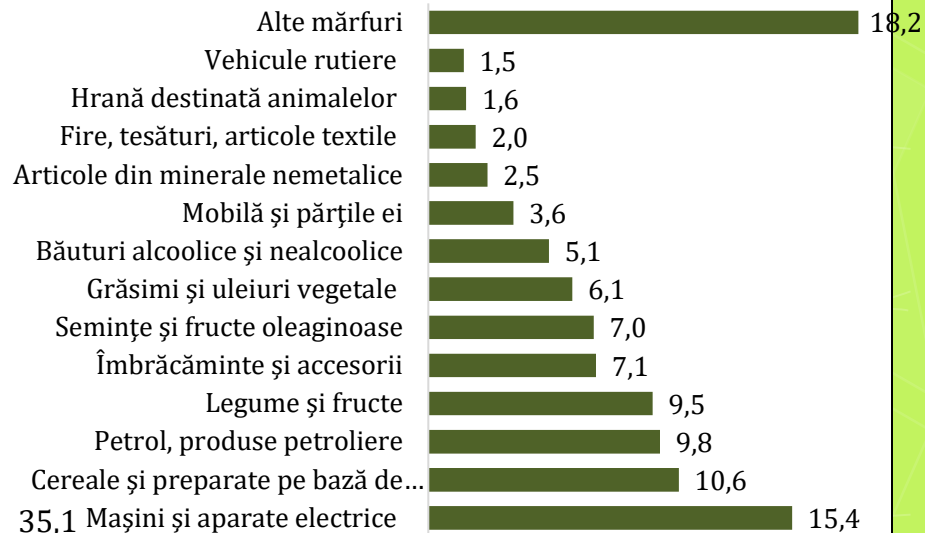
COMERȚUL EXTERN

Diversificarea partenerilor comerciali și accentul continuu pe sectoarele de export cheie indică o stabilitate și o reziliență a economiei în fața provocărilor globale.

Principalele țări partenere ale Republicii Moldova, în perioada anul 2023, %

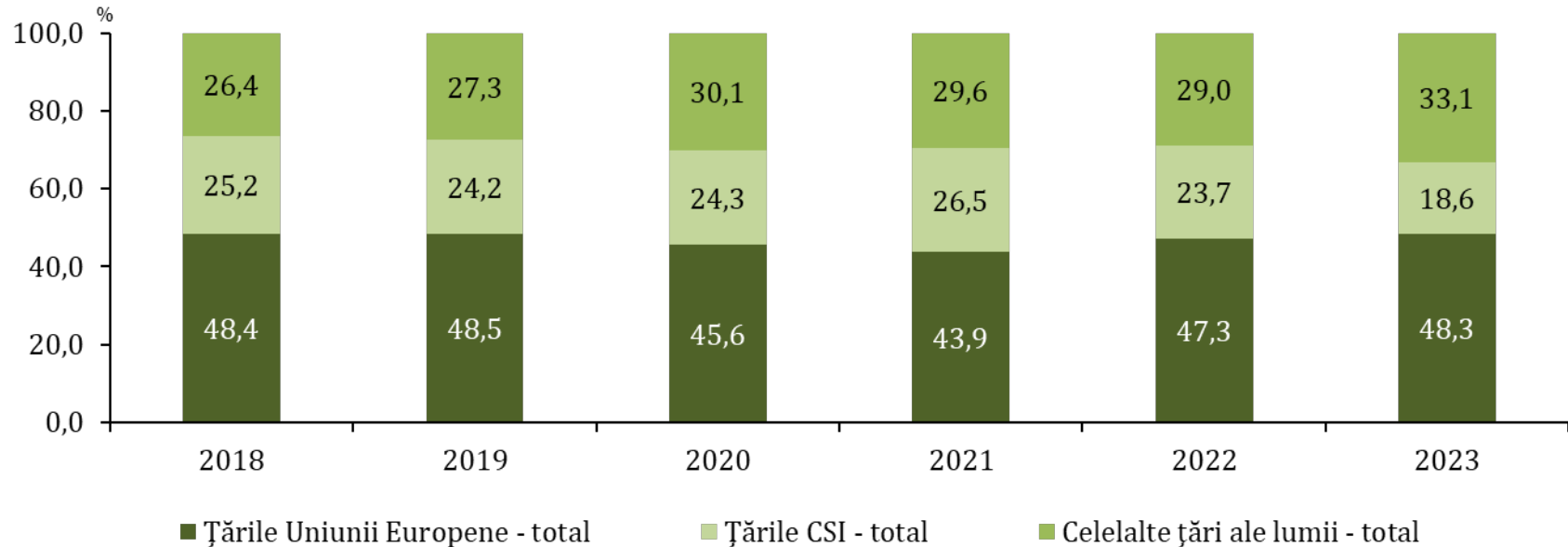
Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni, în anul 2023, %

Structura exporturilor de bunuri în 2023

COMERȚUL EXTERN

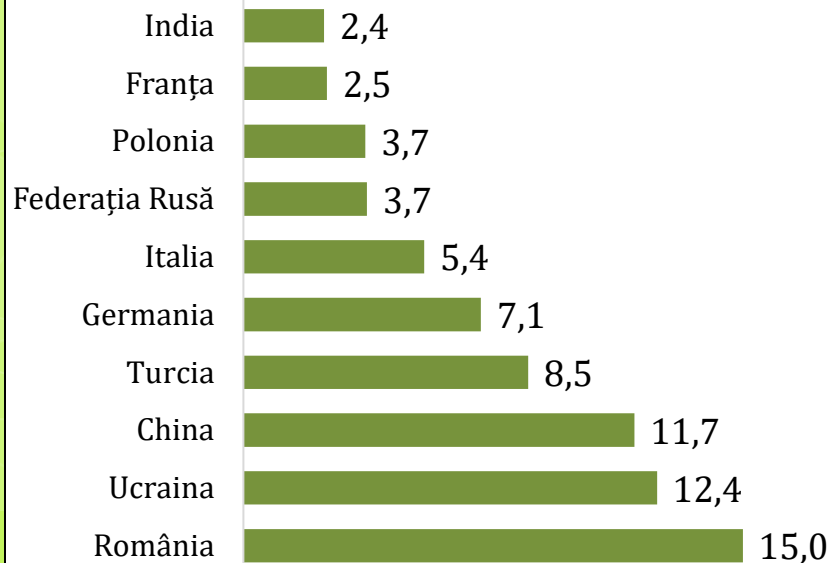
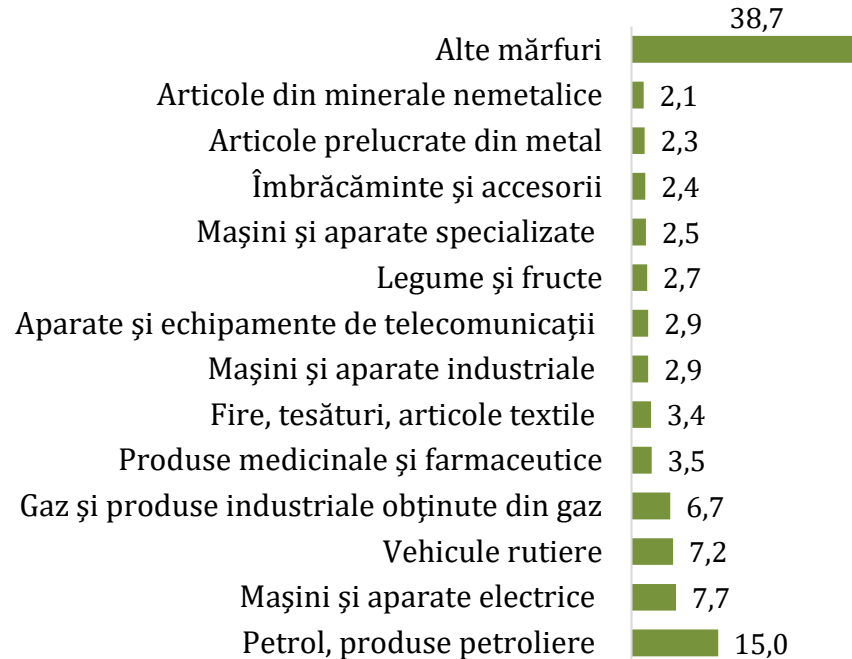
Volumul importurilor în 2023 a constituit 8673,7 mil.USD, în descreștere cu 5,9% comparativ cu anul 2022.

Importurile de mărfuri pe grupe de țări, în anii 2018-2023, %

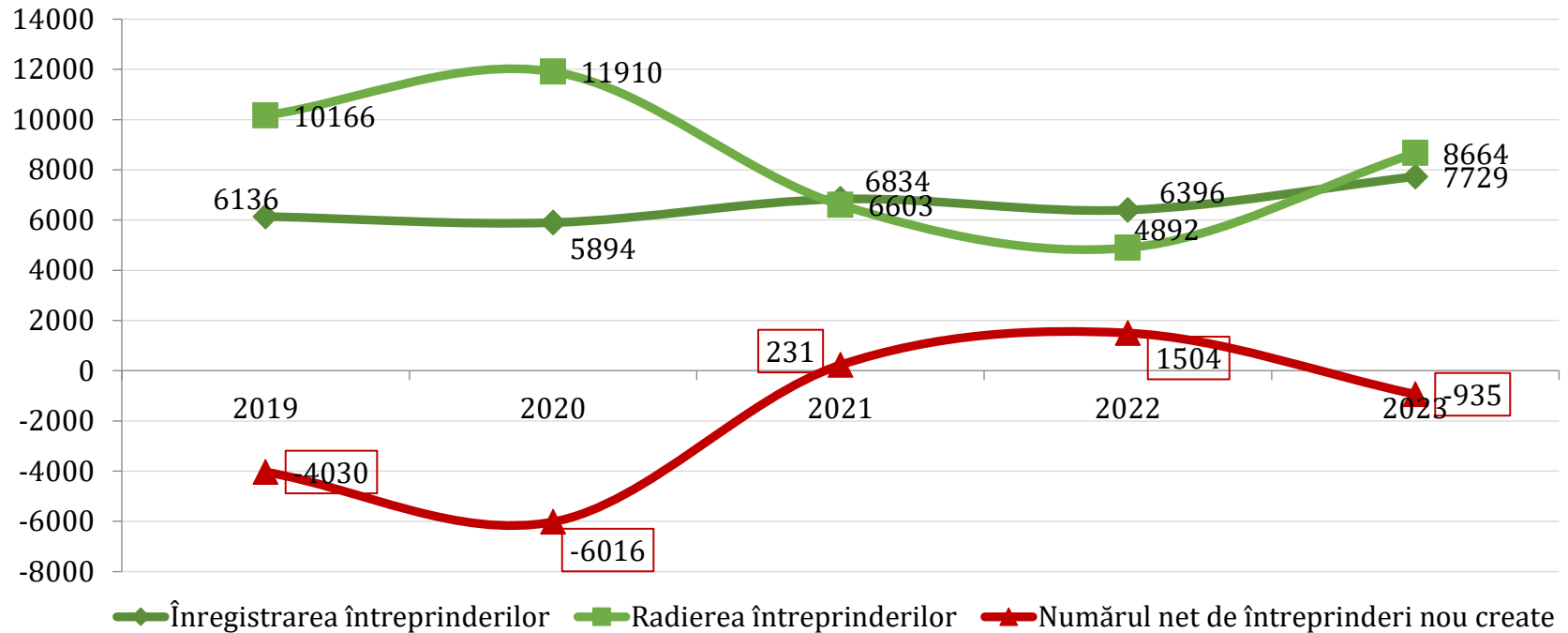
COMERȚUL EXTERN

În anul 2023, primele 10 țări partenere ale Republicii Moldova în comerțul exterior au furnizat 72,5% din totalul mărfurilor importate.

Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import, %

Structura importurilor, pe grupe de mărfuri (%)

MEDIUL DE AFACERI

Numărul întreprinderilor înregistrate în 2023 a marcat o creștere semnificativă însă numărul total rămâne sub cel al întreprinderilor radiate

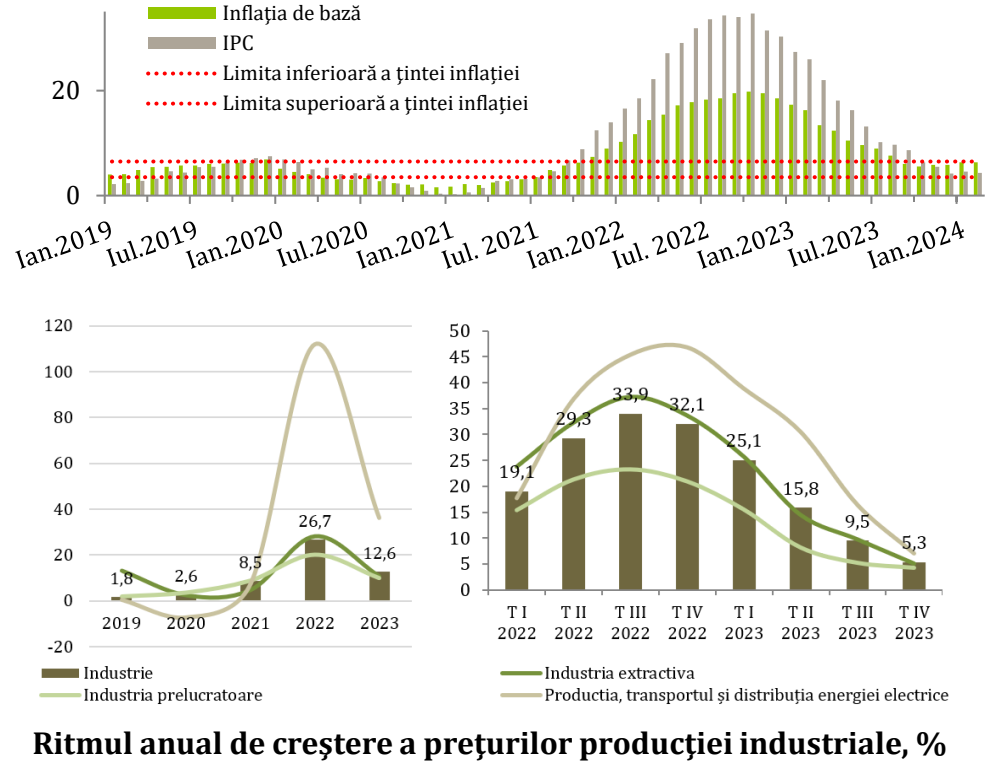
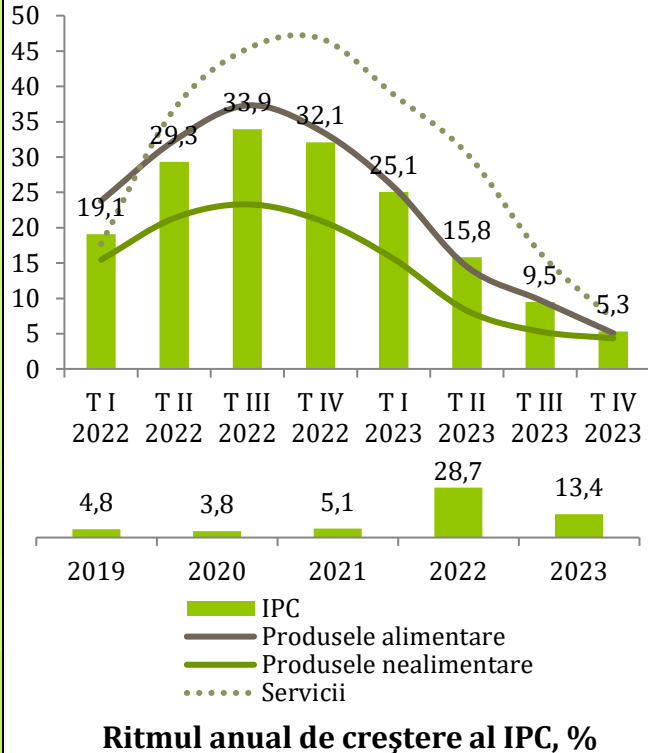

Evoluția întreprinderilor noi înregistrare pe parcursul anilor 2019-2023

PREȚURI

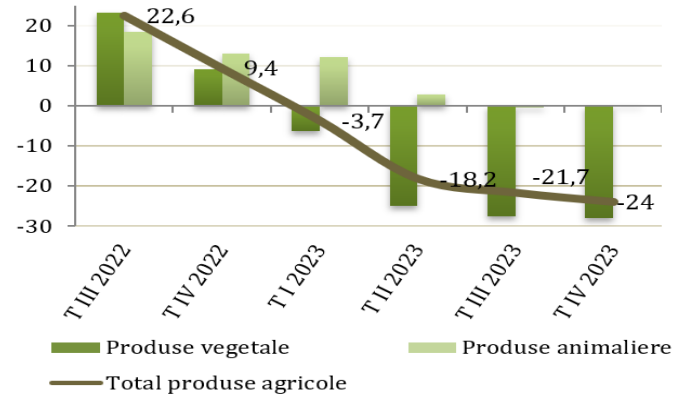
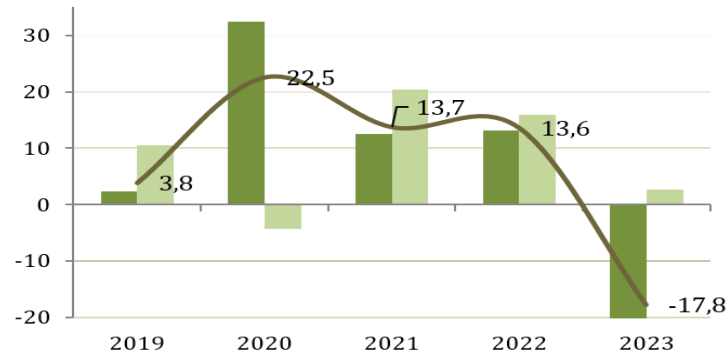
Rata medie anuală a inflației în anul 2023, a înregistrat o semnificativă descreștere, cu o inflație de 13,4% (15,3 p.p.) f.p.s.a.p.

Inflația de bază 2023- 9,9%, (-6,9 p.p.)

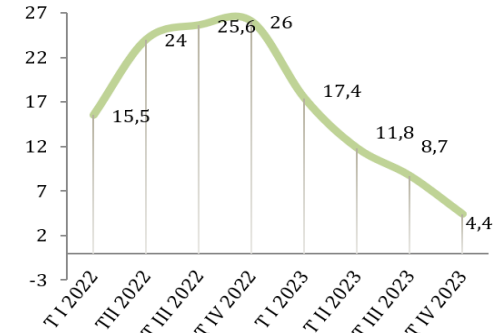
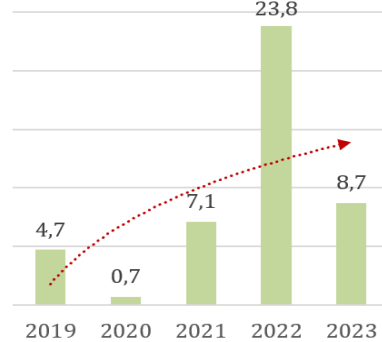
PREȚURI

Indicele prețurilor la produsele agricole a scăzut în 2023 cu 17,8% în comparație cu valoarea indicatorului din perioada similară a anului 2022.

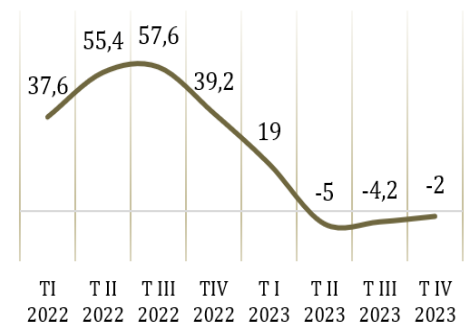
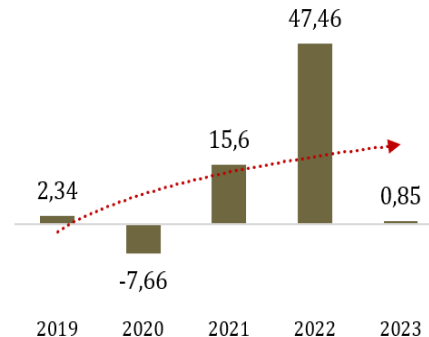

Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %

Ritmul anual de creștere a prețurilor producătorilor în construcții, %

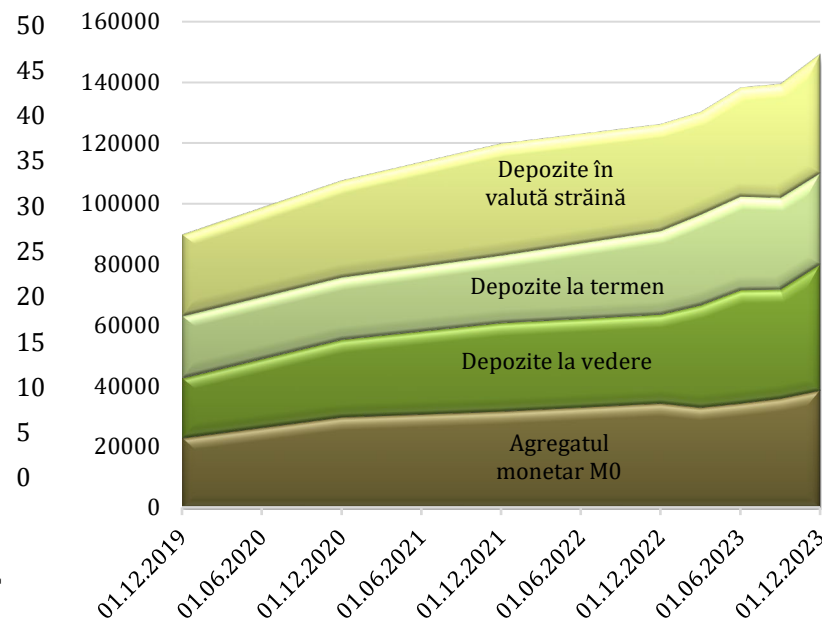
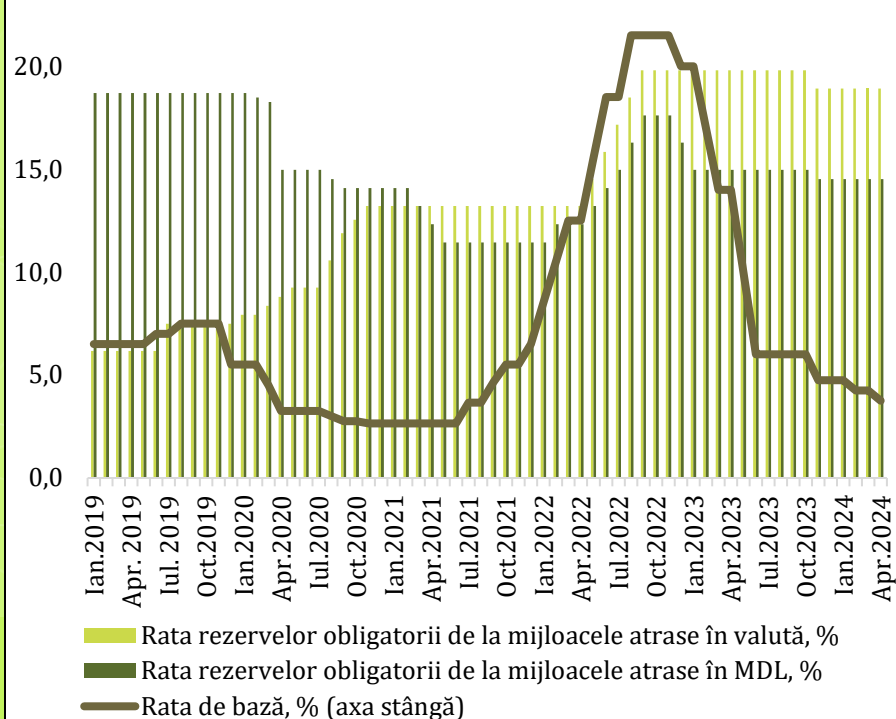
Ritmul anual de creștere a prețurilor la combustibili, %

POLITICA MONETARĂ

În 2023, Banca Națională a Moldovei a adoptat o politică monetară mai relaxată pentru a contracara presiunile inflaționiste și a stimula creșterea economică

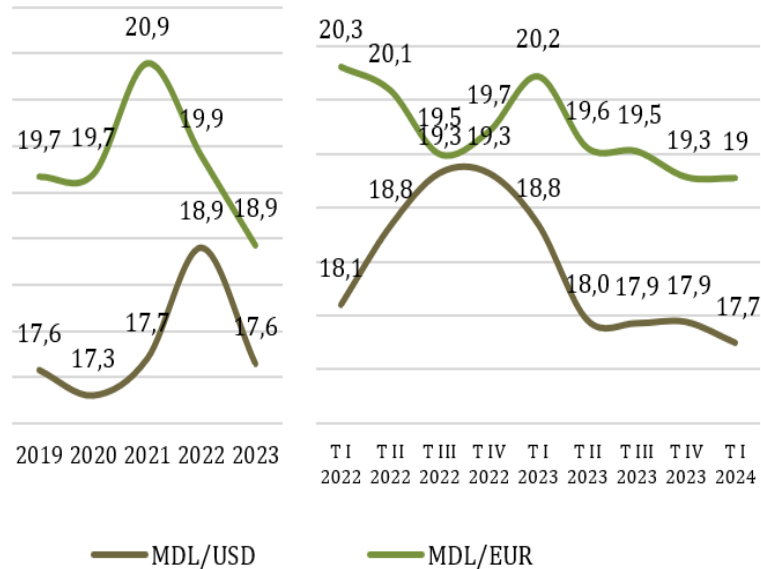
Instrumentele politicii monetare

Structura și evoluția masei monetare

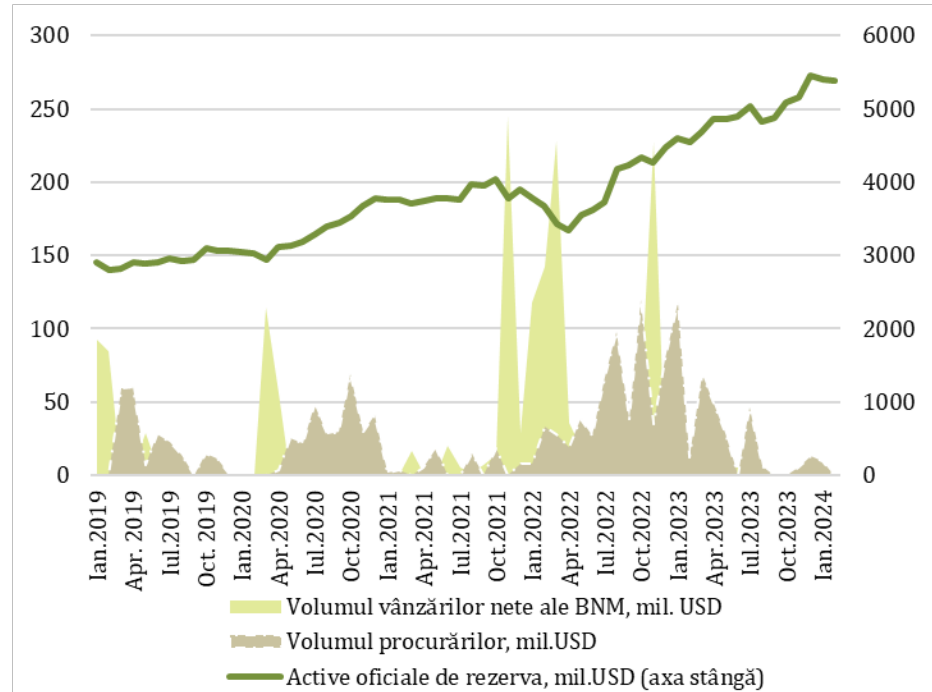
CURSUL DE SCHIMB ȘI ACTIVELE OFICIALE DE REZERVĂ

În 2023 moneda națională se apreciază, cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 17,6 MDL/USD și 18,9 MDL/EUR.

Evoluția cursului nominal de schimb mediu nominal al MDL comparativ cu USD și EURO

Evoluția activelor oficiale de rezervă

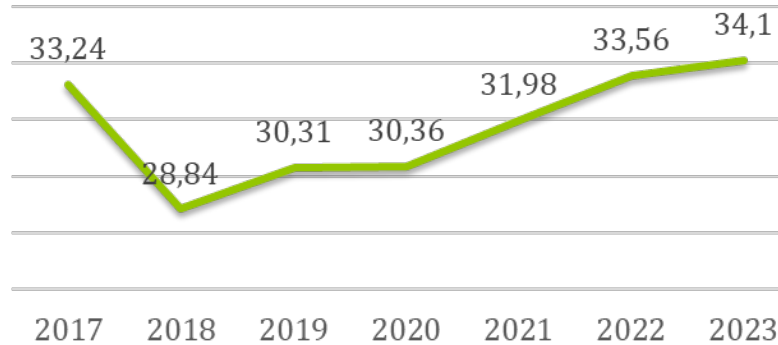
FINANȚE PUBLICE

Anul 2023 s-a încheiat cu un deficit bugetar de peste 16 mld. MDL, dublu față de 2022, reprezentând 5,2% din PIB. Veniturile s-au majorat cu 11,8% și cheltuielile cu 17,4% f.p.s.a.p.

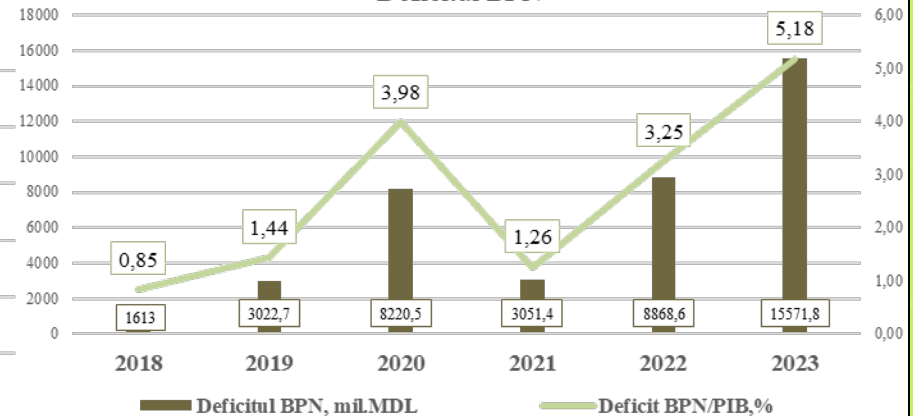
Dinamica veniturilor și a cheltuielilor publice, mil. MDL, %

Indicatori	2019	2020	2021	2022	2023	Feb.2024
Venituri bugetare, f.a.p., %	8,5	-0,5	23,5	18,3	11,8	9,6
Cheltuieli bugetare, f.a.p., %	11,4	11,1	11,9	22,4	17,4	10,2
Deficit bugetar, mil. MDL	-3.022,70	-10.619,60	-4.640,50	-8.868,60	-15.571,80	-2.605,70

Presiunea fiscală, %

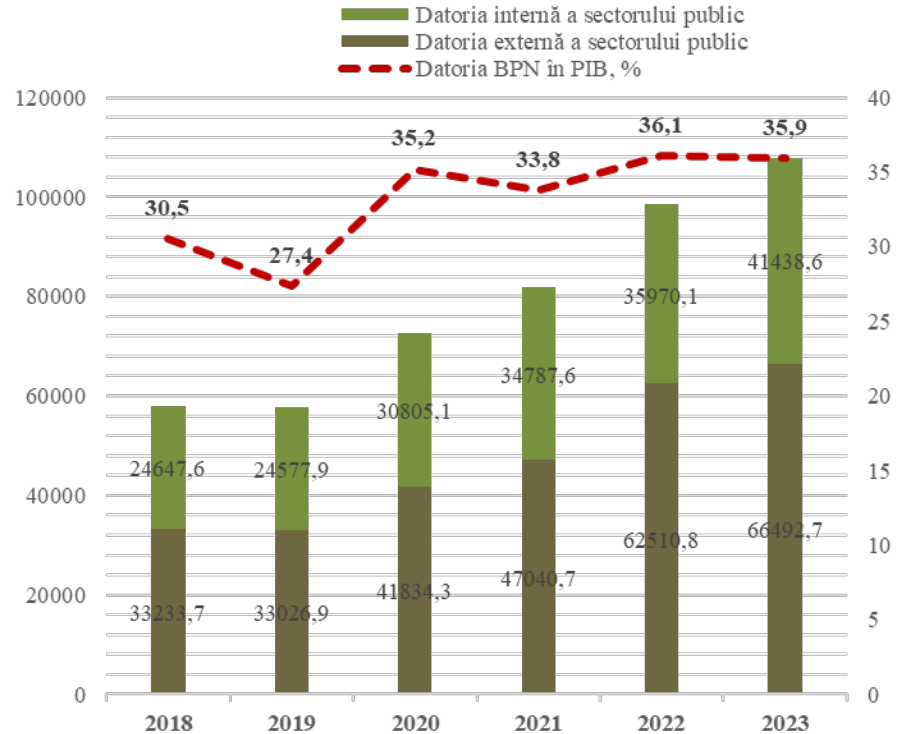
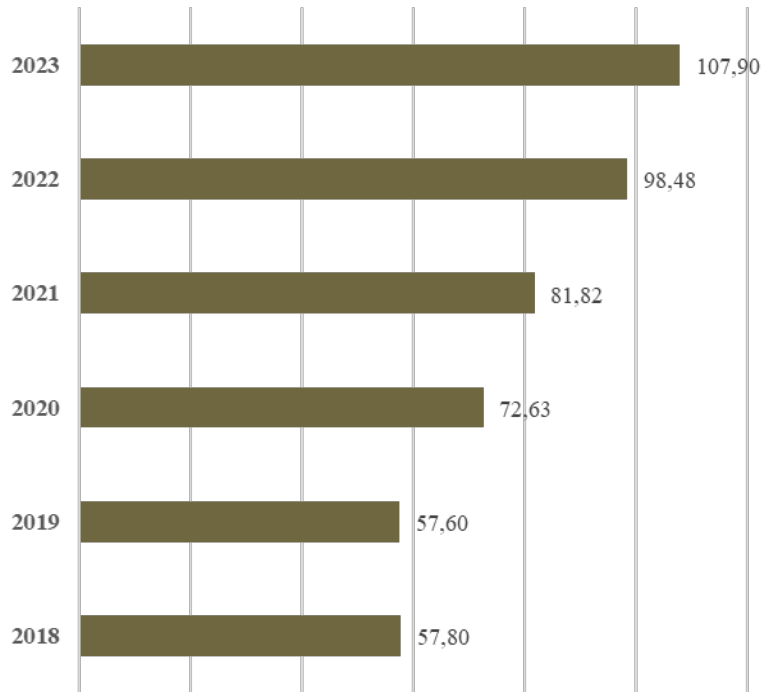
Deficitul BPN

DATORIA PUBLICĂ

**Majorarea soldului datoriei publice până la 107,9 mld. MDL în 2023 cu 9,6% f.p.s.a.p.
Creșterea ponderii datoriei sectorului public în PIB (35,9%) cu 2,1 p.p., f.p.s.a.p.**

Soldul datoriei publice, mld. MDL

SECTORUL BANCAR

Gradul de concentrare a sectorului bancar autohton rămâne la un nivel înalt și în anul 2023

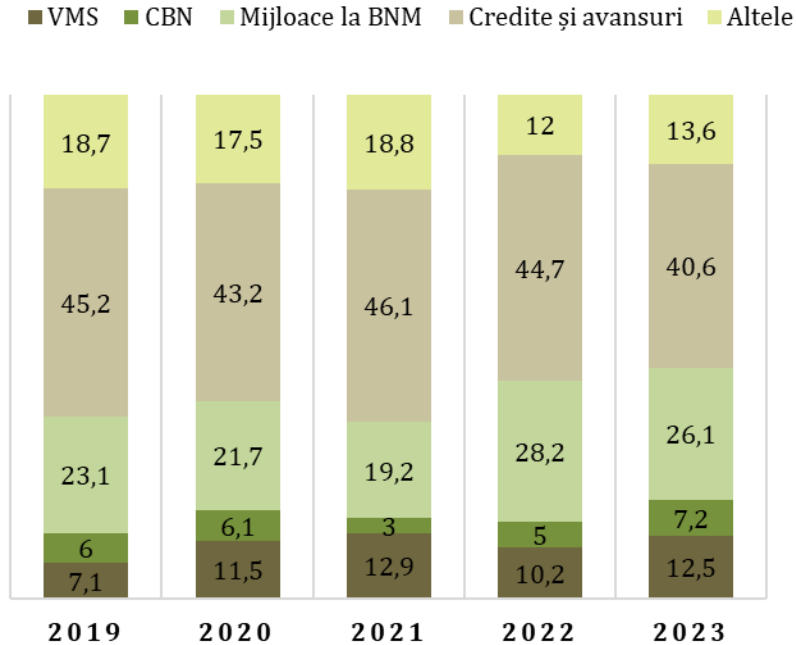
Indicatorii de concentrare a sectorului bancar, %

Nr.	Denumirea Băncilor	Cota de piață după valoarea activelor (%)				Cota de piață după valoarea creditelor (%)				Cota de piață după valoarea depozitelor (%)			
		2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
1	BC "MOLDOVA - AGROINDBANK" S.A.	29,3	31,4	32,8	33,9	34,2	34,9	37,2	37,4	30,0	31,7	33	33,9
2	BC „Moldindconbank” S.A.	20,5	20,6	19,7	20,2	17,9	20,4	20,4	21,9	20,7	21,0	20,3	21,1
3	OTP Bank S.A.	13,8	14,2	14,1	13,9	16,9	16,2	14,1	11,7	14,8	15,0	14,6	14,7
4	B.C. "VICTORIABANK" S.A.	14,8	14,0	14,0	14,1	10,2	9,2	9,3	10,3	15,1	14,3	14,4	13,9
5	B.C. "ProCredit Bank" S.A.	4,8	4,4	4,7	4,2	7,1	6,1	5,8	5,3	3,5	3,6	3,5	3,3
6	B.C. "EXIMBANK" S.A.	4,4	4,1	3,6	3,3	3,6	3,5	3,5	3,4	4,0	3,9	3,5	3,2
7	"FinComBank" S.A.	3,7	3,7	3,8	3,8	3,3	3,1	3,3	3,5	3,6	3,5	3,8	3,8
8	BCR Chișinău S.A.	2,9	2,3	2,4	1,9	2,1	2,0	2,0	1,9	3,1	2,4	2,3	1,9
9	B.C. "ENERGBANK" S.A.	2,8	2,5	2,2	2,1	1,7	1,8	1,7	2,0	2,6	2,4	1,8	1,8
10	B.C. "COMERTBANK" S.A.	1,7	1,7	1,6	1,4	1,9	1,8	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,3
11	BC "EuroCreditBank" S.A.	1,3	1,3	1,2	1,1	1,2	1,1	1,0	1,1	1,3	1,2	1,2	1,0
Indicatorul HHI (puncte)		1761,9	1870,6	1918	2006	1962,2	2049,8	2153,8	2184,6	1832,3	1930,5	1974,7	2051
Indicatorul CR-4 (%)		78,4	80,1	80,5	82,2	79,1	80,7	81	81,3	80,6	82,0	82,3	83,6

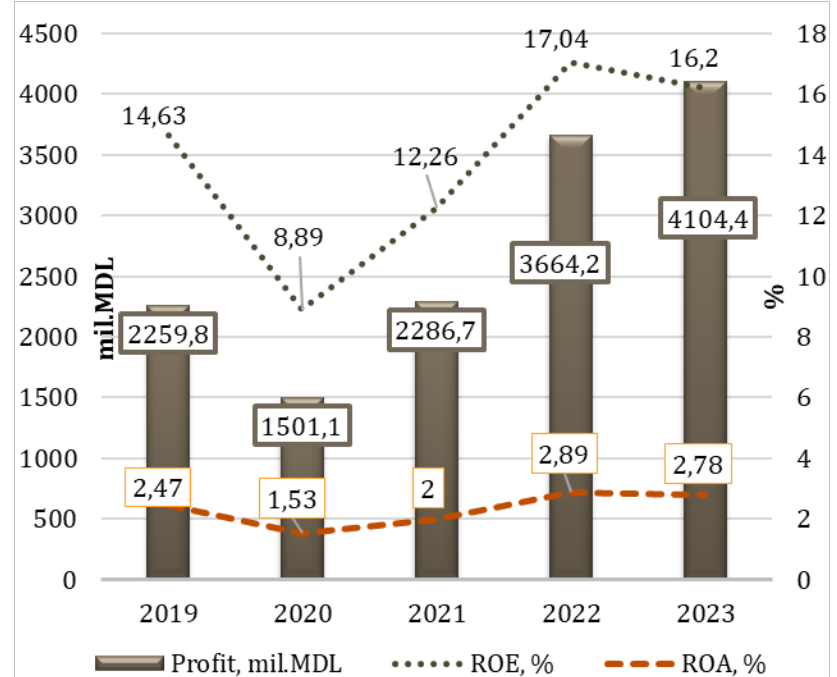
SECTORUL BANCAR

Principalele evoluții pozitive înregistrate în perioada 2019 - 2023, sunt: creșterea activelor, profitului, consolidarea fondurilor proprii, majorarea portofoliului de credite, depozitele persoanelor fizice și juridice.

STRUCTURA ACTIVELOR

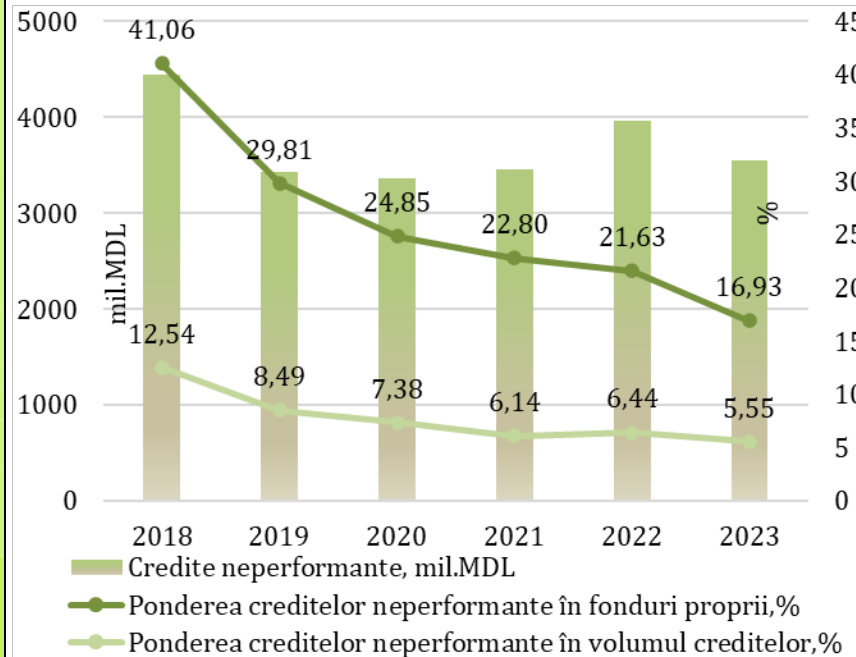
Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

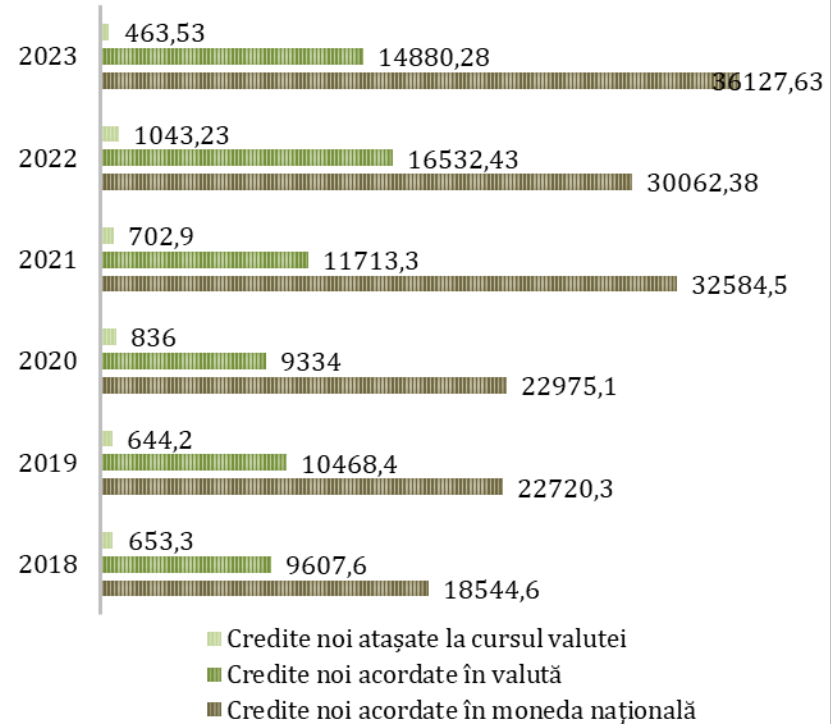
SECTORUL BANCAR

Volumul creditelor neperformante a scăzut cu 10,7% în anul 2023, ponderea acestora a constituit 5,5% în descreștere cu 0,9 p.p.

Majorarea creditelor expirate cu 1,6% până la 2 miliarde MDL.

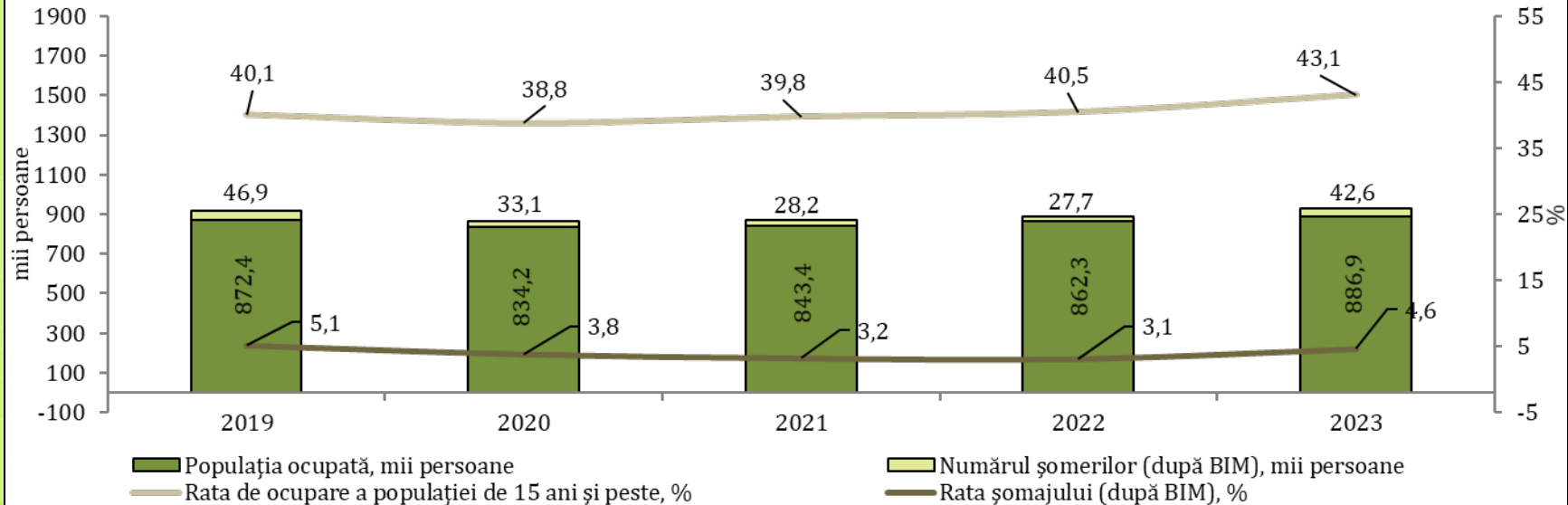

Creșterea portofoliului de credite cu 4% în anul 2023, f.p.s.a.p.

SECTORUL SOCIAL**Piața forței de muncă**

Piața muncii în Republica Moldova în ultimii 5 ani a evidențiat o creștere moderată a ocupării și o scădere semnificativă a ratei șomajului, reflectând redresarea economică post-pandemie și creșterea cererii de forță de muncă în sectoare cheie.

Evoluția numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în anii 2019-2023

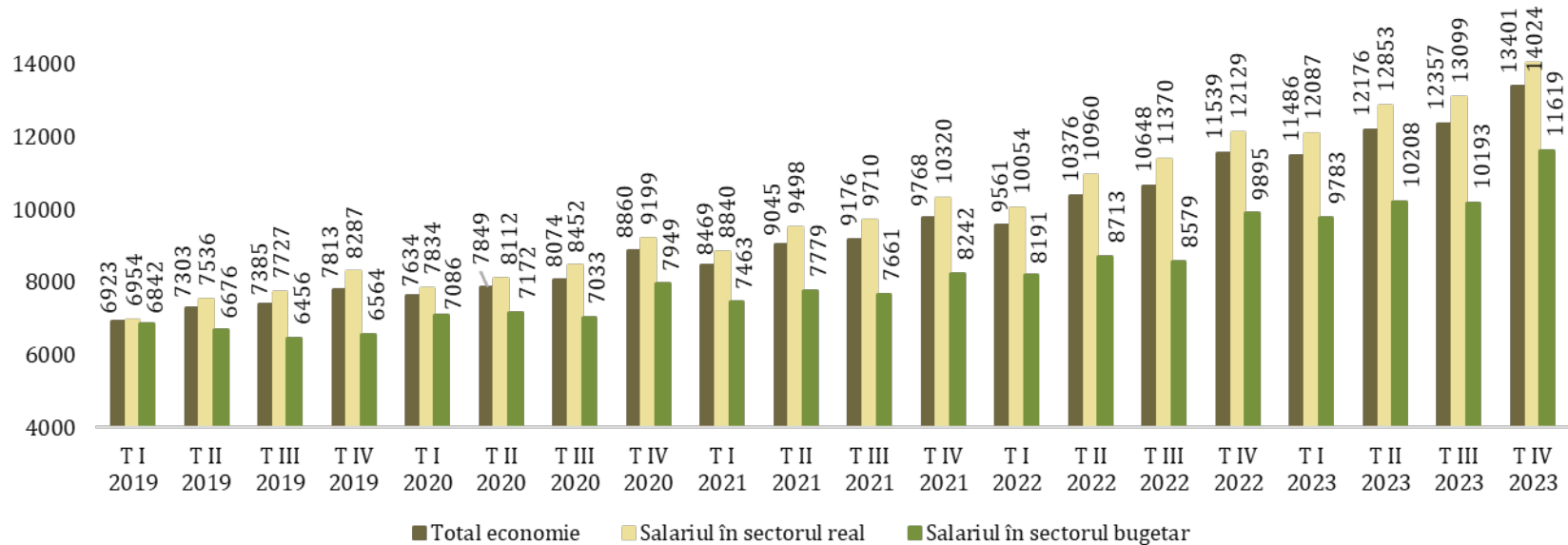
SECTORUL SOCIAL**Remunerarea muncii**

În anii 2019 și 2020 s-au înregistrat creșteri semnificative ale câștigului salarial nominal mediu lunar brut, după care au urmat ani de scăderi sau stagnări, în special în termeni reali.

Câștigul salarial mediu lunar nominal în 2023 - 12354,7 MDL

față de 2019 +68% nominal
+5,3% real

față de 2022 +17,3% nominal
+3,4% real

Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2019 - T IV 2023, MDL

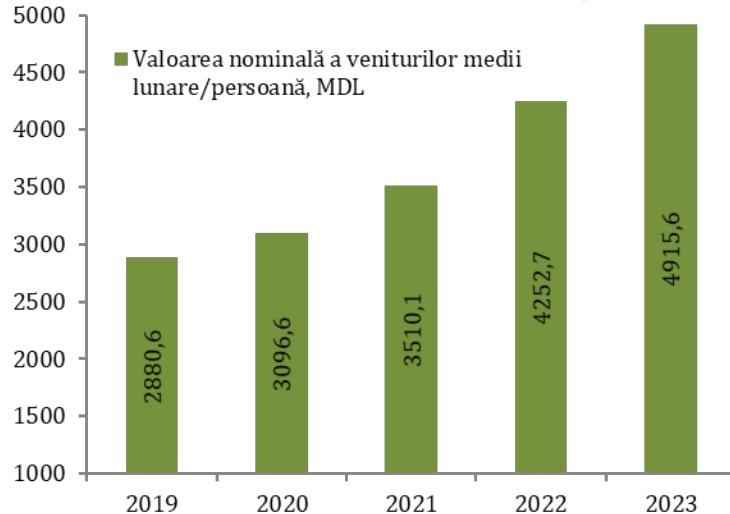
SECTORUL SOCIAL

Veniturile disponibile medii lunare și cheltuielile de consum au înregistrat în ultimii 5 ani creșteri nominale și scăderi reale.

**Veniturile disponibile ale populației în 2023
- 4915,6 MDL**

față de 2019
+ 70,6 % nominal
+ 7,0% real

față de 2022
+ 15,6% nominal
+ 1,9% real

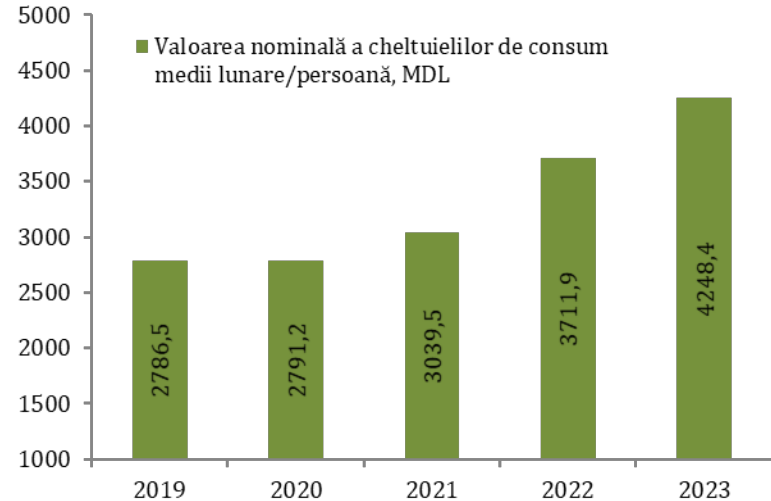

Evoluția veniturilor disponibile ale populației în valoare nominală, pe ani, 2019 - 2023

**Cheltuielile de consum medii lunare în 2023
- 4248,4 MDL**

față de 2019
+ 52,5% nominal
- 4,3% real

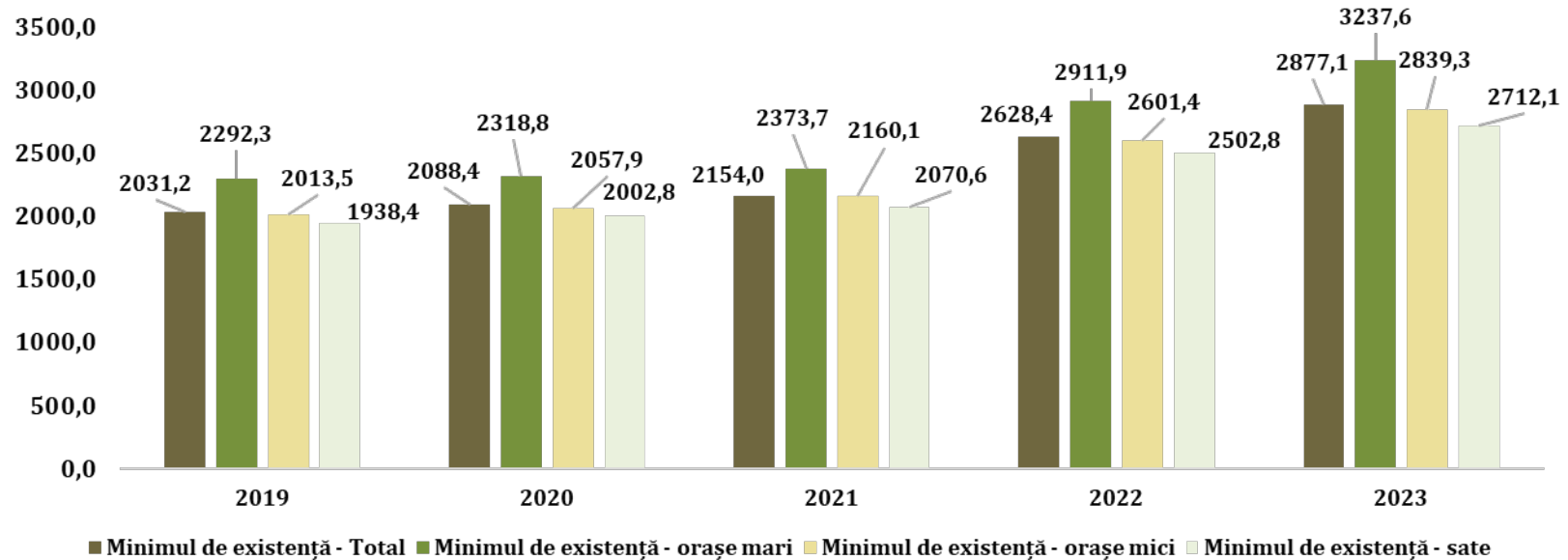
față de 2022
+ 14,5% nominal
+ 0,9% real

Evoluția cheltuielilor de consum în valoare nominală, pe ani, 2019 - 2023

SECTORUL SOCIAL

Minimul de existență în anul 2023 în medie pe lună la o persoană a constituit 2877,1 MDL, majorându-se cu 41,6% față de anul 2019.

Minimul de existență în funcție de mediul de reședință, 2019 – 2023, MDL

Prognoza macroeconomică pentru anul 2024

Raportul FMI din aprilie 2024 WEO (World Economic Outlook) privind perspectivele Economiei Mondiale

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/04/16/world-economic-outlook-april-2024>

- 1. Prognozele indică o creștere moderată în următorii ani, cu o scădere a inflației și a creșterii PIB-ului pe cap de locuitor.***
- 2. Riscurile includ tensiuni geopolitice, divergențe economice între țări și o fragmentare geoeconomică crescută.***
- 3. Creșterea globală, estimată la 3,2 la sută în 2023, este prognozată să continue la aceeași rată în 2024 și 2025.***

Se prognozează că inflația globală se va reduce de la o medie anuală de 6,8% în 2023 la 5,9% în 2024 și 4,5% în 2025.

Prognoza pentru 2024 a fost revizuită în sus cu 0,1 p.p. față de World Economic Outlook (WEO) din ianuarie 2024 și cu 0,3 p.p. față de WEO din octombrie 2023

Evoluția social -economică a Republicii Moldova în 2023

- 1. PIB-ul a înregistrat descreștere în primele doua trimestre și creșteri in următoarele două trimestre.*
- 2. Tendința inflației lunare în Moldova a arătat în general rate ridicate, în special la începutul anului, cu o moderare spre sfârșitul anului.*
- 3. Evoluția exportului poate fi caracterizată prin adaptare treptată și schimbări strategice pentru a depăși provocările.*
- 4. Importurile Moldovei au înregistrat fluctuații de creștere și scădere, influențate inclusiv de necesitatea de a acumula resurse energetice.*
- 5 Pe parcursul anului 2023, sectorul agricol din Moldova a demonstrat reziliență în fața adversităților și a continuat să se adapteze pentru a răspunde atât cerințelor pieței interne, cât și oportunităților de export.*
- 6 Producția industrială a fost un mix de provocări și oportunități, cu perioade de creștere alternând cu momente de dificultate.*

Provocările anului 2024

- 1. Diversificarea Economică: Moldova continuă să depindă în mare măsură de agricultură și de exporturile de produse agricole.***
- 2. Echilibrarea Balanței Comerciale: Deficitul comercial rămâne o preocupare majoră, dat fiind că importurile depășesc adesea exporturile.***
- 3. Adaptarea la Schimbările Climatice: Impactul schimbărilor climatice, cum ar fi seceta și alte condiții meteorologice extreme, reprezintă o provocare crescută pentru agricultură și gestionarea resurselor naturale.***
- 4. Stabilitatea Financiară și Monetară: Inflația și volatilitatea cursului valutar constituie provocări constante. BNM trebuie să continue să aplice politici prudente pentru a menține inflația sub control și pentru a asigura stabilitatea financiară.***
- 5. Creșterea Investițiilor Străine: Atracția investițiilor străine directe rămâne esențială pentru capitalul necesar dezvoltării economice.***

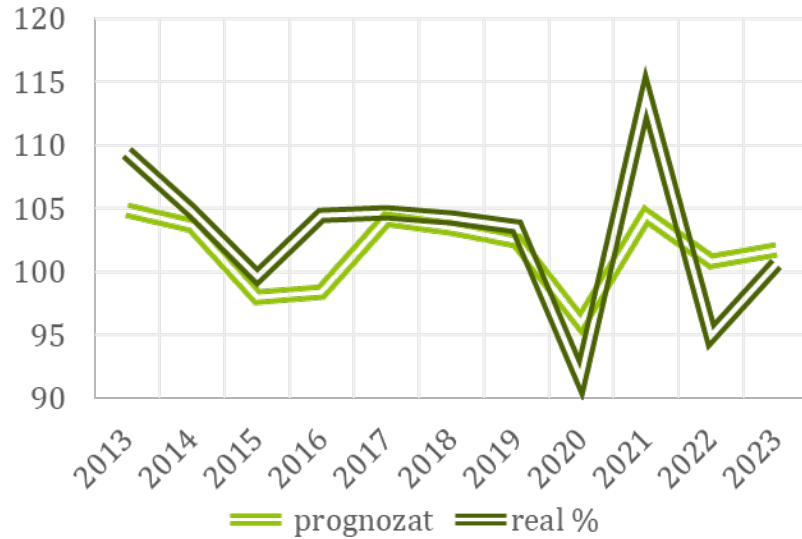
PROGNOZA INCE

Principalii indicatori macroeconomici pentru anul 2023 și prognoza pentru 2024

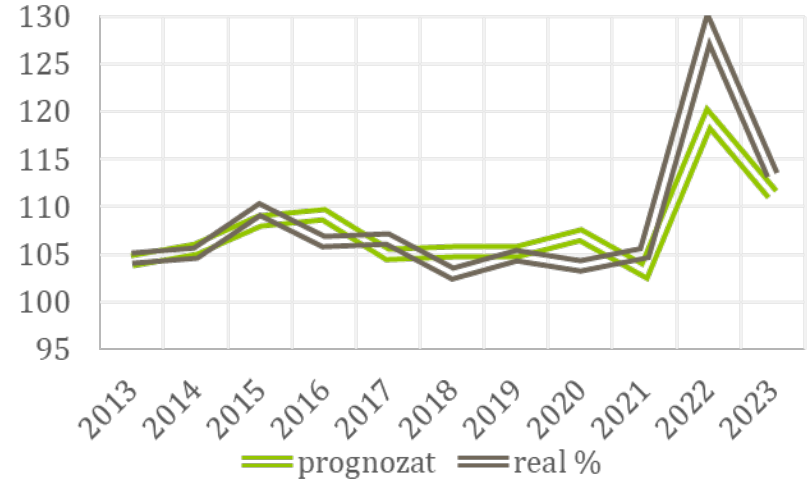
Indicatori	2023	2024
PIB, nominal (mld.lei)	300,4	323,3
rata de creștere	100,7	103,6
Indicele prețului de consum mediul anual (%)	113,4	104,8
Export de bunuri, f.a.p., (%)	95,5	107,2
Import de bunuri, f.a.p. (%)	94,1	106
Producția industrială, f.a.p. (%)	96,4	106,4
Producția agricolă, f.a.p. (%)	123,6	101,7
Investiții în active pe termen lung, f.a.p. (%)	99	107,8
Salariul nominal mediul lunar (lei)	12355	13956
nominal (%)	118,3	113
real (%)	104,3	107,8
Transferuri de peste hotare a MB, mil. USD	1628	1682

Calitatea prognozelor

EVOLUȚIA PIB REAL %

INFLAȚIA MEDIE ANUALĂ

Calitatea prognozelor

1. Eroarea medie procentuală absolută MAPE (Mean Absolute Percentage Error)

MAPE	interpretarea
<10	exactitate înaltă
10-20	exactitate bună
20-50	exactitate satisfăcătoare
>50	exactitate nesatisfăcătoare.

$$MAPE = \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T \frac{|y_t - \hat{y}_t|}{y_t} * 100\%$$

$$MAPE (PIB_{real}) = 3,2$$

$$MAPE (CPI) = 6,7$$

Calitatea prognozelor

https://www.focus-economics.com/awards/?atype=countries&ayear=2020&acomm=&aindi=gdp&acoun=countrv_moldova#awards-filters

FOCUS ECONOMICS
Economic Forecasts from the World's Leading Economists

CONSENSUS FORECAST
CIS Plus Countries
April 2024

SUMMARY 2
NEWS IN FOCUS 7
CALENDAR 17
CIS PLUS 19
ARMENIA 20
AZERBAIJAN 23
BELARUS 27
GEORGIA 33
KAZAKHSTAN 36
KYRGYZSTAN 51
MOLDOVA 54
RUSSIA 57
TAJIKISTAN 73
TURKMENISTAN 76
UKRAINE 79
UZBEKISTAN 93
NOTES 96

Contributors

ALMANAS STANAPEDIS
CIS PLUS SENIOR ECONOMIST

ARNE POHLMAN
Chief Economist

JOAN ARGILAGÓS
Head of Data Analysis

THOMAS FENGE
Head of Data Solutions

OLIVER REYNOLDS
Senior Economist

BENEC VÁRADÍ
Director Economics

BORJA VALERO
Junior Data Analyst

MASSIMO BASSETTI
Senior Economist

MAR LOBATO
Data Quality Coordinator

PAU ROMERO
Research Assistant

MARTA CASANOVAS
Economist

PAOLA TIRANZONE
Data Solutions Specialist

ANTONI CRESPI
Research Assistant

MATTHEW CUNNINGHAM
Economist

JAN LEVA
Junior Data Scientist

ALINA PEIRYK
Partnership Manager

MAGDALENA PRESHLENOVA
Economist

ALBERT NAVARRO
Junior Data Scientist

ADRIÀ SOLANES
Economist

CRISTÓBAL BASCUÑÁN
Junior Data Scientist

AFONSO ALVES MONTEIRO
Economist

MARTA OLIVA
Junior Data Analyst

HANNAH TAYLOR
Senior Content Editor

ALEXANDER RITUERTO
Junior Data Analyst

PUBLICATION DATE 9 April 2024
FORECASTS COLLECTED Until 16:00 CET 9 April 2024
INFORMATION UPDATED Until 23:59 CET 7 April 2024
NEXT EDITION 7 May 2024

© FocusEconomics 2024
ISSN 2463-4810

Moldova

Current Account

Rank	Firm	Analyst
1	NIER Moldova	Zinovia Toaca
2	WIIW	Gabor Hunya
3	Renaissance Capital	Andrei Melaschenko

Moldova GDP

Rank	Firm	Analyst
1	OTP Bank	Gergely Tardos
2	WIIW	Gabor Hunya
3	NIER Moldova	Zinovia Toaca

Moldova GDP

Rank	Firm	Analyst
1	WIIW	Gabor Hunya
2	NIER Moldova	Zinovia Toaca
3	EIU	Research Team

PIB-ul potențial al Republicii Moldova

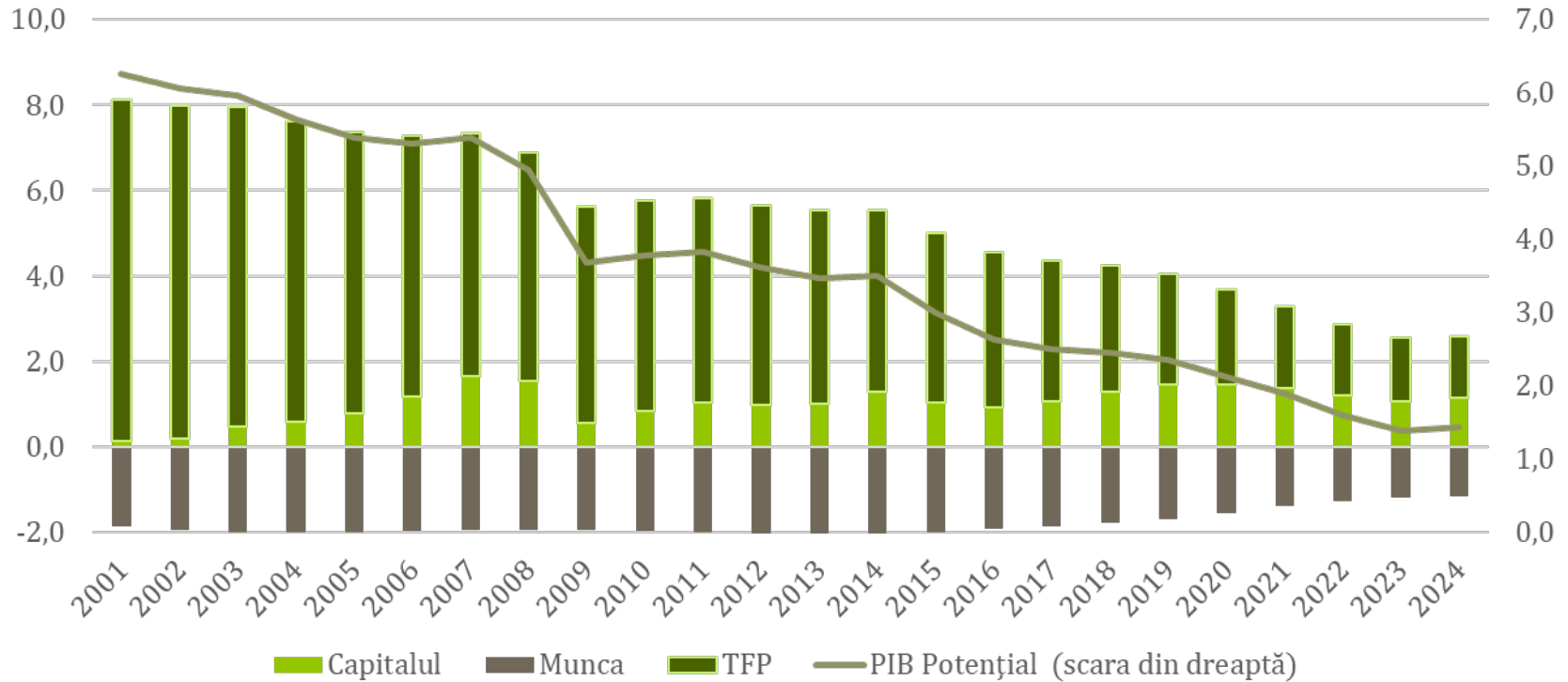
*In baza funcției de producție
Cobb-Douglas*

		2000-06		2007-08		2009	
		Actual	Potential	Actual	Potential	Actual	Potential
			(est.)		(est.)		(est.)
Real GDP Growth		10.0	5.8	5.4	5.2	-6.0	3.7
Contributions:							
- capital		6.3	0.5	5.8	1.6	-10.9	0.6
- labor		-0.01	-1.9	0.0	-1.9	0.0	-1.9
- productivity		3.8	7.3	-0.4	5.5	4.9	5.1

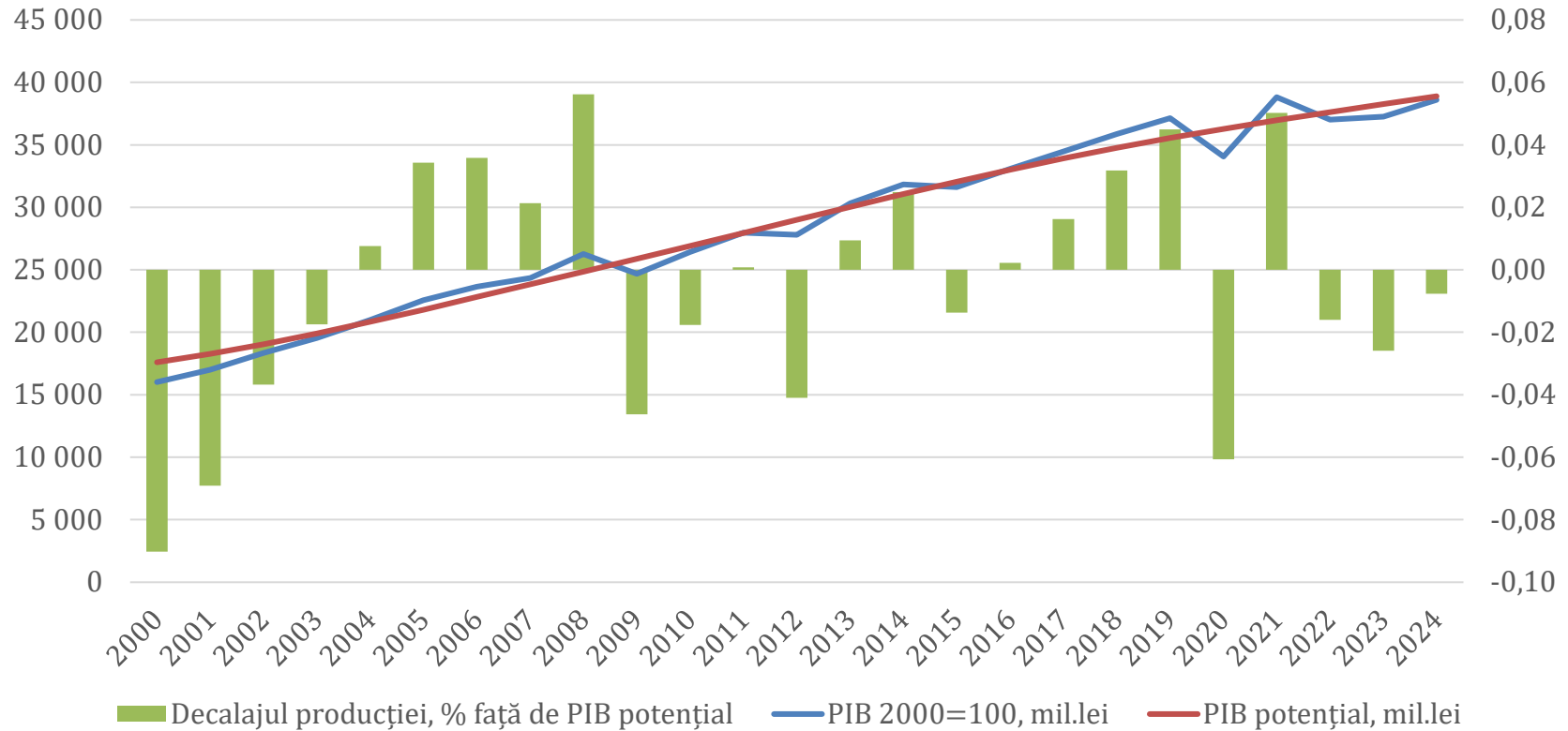
*In baza funcției de producție
Cobb-Douglas*

		2010-15		2016-23		2024	
		Actual	Potential	Actual	Potential	Projec	Potential
			(est.)		(est.)		(est.)
Real GDP Growth		4.3	3.2	2.3	2.1	3.6	1.4
Contributions:							
- capital		4.6	1.1	3.1	1.2	4.3	1.1
- labor		0.0	-2.0	0.0	-1.6	0.0	-1.2
- productivity		-0.3	4.1	-0.8	2.6	-0.7	1.5

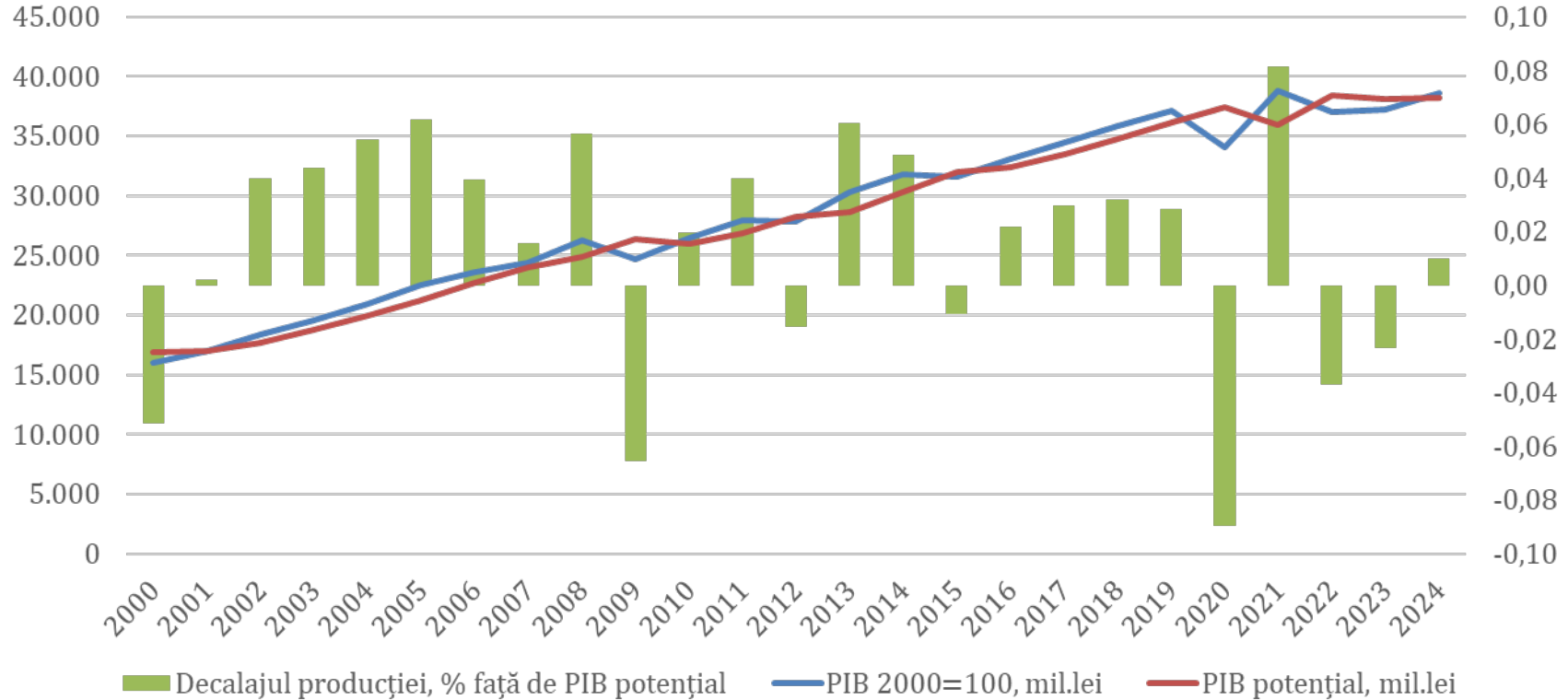
*Contribuția elementelor de producție
la creșterea PIB potențial (%)*

**PIB potențial - Hodrick-Prescott
filter 2024 PIB-ul potențial - 1,6%)**

PIB potențial - Holt Winter filter (2024 PIB-ul potențial 1,7%)

Mulțumim pentru atenție!

www.ince.md

www.ase.md